

Cum putem sa devenim buni

S-ar putea pune o intrebare: cum de m-am gandit eu sa vorbesc undeva, candva, despre "Cum putem sa devenim buni?". Pornesc de la un fapt concret: de cand sunt eu la manastire si pana a trait mama mea, Dumnezeu s-o odihneasca, pana in 1969, la hramurile manastirii - de Sfanta Maria (15 august) si de Izvorul Tamaduirii - venea mama la hram si la mine.

Si intre timp s-a schimbat preotul din sat: un fost coleg de-al meu de la Teologie a ajuns preot in satul meu. Si-am intreat-o pe mama: mama, dar parintele asta, care-o venit acuma-n satul nostru, ce va predica, ce va invata? Nu stiu de ce am intreat-o, dar imi pare bine c-am intreat-o si imi pare bine de raspuns.

De ce zic ca nu stiu de ce am intreat-o? Pentru ca mama mi-a spus candva, dupa ce a ascultat o cuvantare de-a mea, la manastire, la hram: "Sa stii ca am inteles toate celea. Dar acum, daca ma duc acasa, sa-i spui lui tata-tau, nu mai stiu nimic!"

Deci am stiut asta, si totusi am intreat-o: mama, ce va invata parintele? Mama a stat asa, putin.. am vazut ca nu raspunde, am insistat, si atunci a zis: "Apai, tot bine ne invata. Ne invata sa fim buni". Stimati ascultatori, eu niciodata pana atunci, dar de multe ori de atunci, m-am gandit la cuvintele acestea.

Rostul intregii lucrari a Bisericii noastre este sa devenim buni, sa ne facem, din rai ce suntem, buni; buni, cum trebuie! In Sfanta Evanghelie si in scrierile Sfintilor Apostoli sunt prezentate, ca ideal de viata, mai multe stari morale ale omului. Suntem chemati la sfintenie, suntem chemati sa avem in noi chipul Domnului Hristos, ni se spune sa cautam desavarsirea, adica deplinatatea, perfectiunea in iubire, perfectiunea in smerenie.

Domnul Hristos are cuvantul in Evanghelie: "Invatati-va de la Mine, ca sunt bland si smerit cu inima, si veti avea odihna sufletelor voastre" (Matei 11, 29). Toate acestea tin cumva de bunatate, dar cuvantul "bunatate" este mai putin intrebuintat.

De pilda, stim ca a zis Domnul Hristos ca "Unul este bun, Dumnezeu este bun" (Matei 19, 17). Stim si de oameni buni: de exemplu, despre Iosif din Arimateea e scris in Evanghelie ca era bun, "om drept si bun" (Luca 23, 50); din Faptele Sfintilor Apostoli stim despre Sfantul Apostol Varnava ca era "om bun, om de credinta si de Duh Sfant" (Fapte 11, 24). Asa ca toate acestea trebuie sa fie realizate in viata omului, dar in mod deosebit trebuie sa ne gandim la bunatate, "sa fim buni" - cum zicea mama. Asta ne invata Biserica, la asta ne ajuta Biserica si acesta este semnul ca suntem in Bunul Dumnezeu, daca suntem buni. Cineva care nu-i bun nu poate sa asemene cu Dumnezeu.

Candva, vorbind cu cei din familia noastra, le-am spus de Parintel Serafim Popescu de la manastire de la noi ca este om bun. Si cineva dintre cei care au auzit cuvantul acesta a zis: "Apai, bun sa si fie! Iar daca nu-i bun n-are treaba sa stea acolo".

Deci oamenii se gandesc ca in manastire trebuie sa fie numai oameni buni, iar daca nu sunt oameni buni, n-au de ce sa stea in manastire, unde trebuie sa fie numai oameni buni. Bineinteles ca nu numai la manastire trebuie sa fie oameni buni, dar in orice caz, daca fericirea o cauti intre calugari (cel putin eu am ajuns la gandul acesta, ca daca vrei sa gasesti un om fericit, trebuie sa-l cauti intre calugari, iar daca nu-l gasesti intre calugari, nu stiu unde poti sa-l gasesti), tot asa si un om bun: trebuie sa-l cauti intre calugari, iar daca nu-i bun, n-are treaba sa stea acolo.

Prin urmare, suntem chemati la bunatate. Stimati ascultatori, stiti ce-i bunatatea? Ati putea sa definiti bunatatea? Ca eu n-o pot defini! Nu pot spune un cuvant din care sa se inteleaga ce este bunatatea, dar stiu ce-i bunatatea. Fiecare dintre noi simtim ce este bunatatea, chiar daca nu putem spune prin cuvinte.

In orice caz, un om bun nu e rau, asta o stie toata lumea; nu poti fi si bun, si rau. Dar poti fi cu viata amestecata, adica poti avea si stari in care sa se manifeste partea buna din suflet, si stari in care sa se manifeste partea rea din suflet.

Pentru ca viata noastra e o viata amestecata.

In Pateric se spune despre Sfantul Macarie ca, cu cuvant bun, a ajutat pe cineva sa creada in bunatate, sa fie si el bun si chiar sa se calugareasca. Iar concluzia istorisirii este urmatoarea: "Cu cuvant bun, si pe cel rau il faci bun, iar cu cuvant rau, si Pe cel bun il faci rau."

Bineinteles ca nu-i vorba nici de bunatate deplina, nici de rautae deplina, ci de ceea ce avem noi in suflet: si bunatate,

si rautate.

Aveam la noi la manastire un parinte care a ajuns la manastire la 64 de ani, la batranete, si a mai trait 24 de ani in manastire, pana la 88 de ani. Parintele acesta a avut familie, a avut copii.. s-a ocupat cat a putut de ei si a fost un om foarte muncitor. Pe vremea aceea se foloseau roti facute de rotari, pentru carute, iar el, in viata lui civila, a fost rotar. Si-l intrebam pe parinte - Parintele Nichita: "Parinte, cum se poate face, din lemn drept, lemn stramb? Cum poti ajunge la o roata, pe care-o faci din lemn?" Mi-a explicat el, parintele, cumva.. dar nu asta este lucrul cel important, ci mult mai important este ca mi-a spus odata: "Draga, pe om, daca-l cauti de bun, bun il gasesti, iar daca-l cauti de rau, si rau il gasesti."

M-am gandit de foarte multe ori la cuvintele acestea. Ca trebuie sa cautam partea pozitiva a omului si sigur o gasim. Noi insa de multe ori luam in considerare partea negativa si uitam de partea pozitiva, de bunatatea omului, care totusi exista, chiar daca de multe ori e umbrita de rautate, care e mai mare, e mai puternica in om. Totusi, omul are si ceva bun, numai ca noi ocolim partea aceasta buna a omului si nu-l cautam pe om de bun, ci-l cautam numai de rau.

Stiind noi toate acestea, trebuie sa ne gandim ca au fost si oameni buni pe care nu i-a mai putut clinti nimeni din bunatate. In Pateric se spune despre un parinte, Amona, ca "din multa bunatate, nu mai stia ce-i rautatea", nu mai presupunea rautatea. Spre deosebire de multi dintre noi, care, din multa rautate, nu mai presupunem bunatatea. La starea aceasta bineinteles ca nu se ajunge nici foarte curand, nici foarte usor, dar trebuie sa se ajunga.

Stimati ascultatori, cred ca stiti cuvantul din Sfanta Evanghelie, spus de Domnul Hristos: "Daca voi, rai fiind, stiti sa dati fiilor vostri cele bune, cu atat mai mult Tatal vostru Cel din ceruri" (Luca 11, 13). Deci Domnul Hristos ne-a considerat, i-a considerat pe oameni rai.

In orice caz, fata de Dumnezeu toti suntem cu neimplinire, toti suntem cu lipsa. Numai ca Dumnezeu ne ridica si face El ce nu putem face noi. Asa cum, atunci cand stai de vorba cu un copil care-i mic, ori te apleci spre el, ingenunchezi langa el, asa incat sa aiba copilul impresia ca sta in fata unui om mic, sau il ridici in brate. Si atunci, asa face si Dumnezeu, cum face omul: spre cei mici Se coboara, pe cei mici ii ridica.

Un parinte care candva a vietuit la noi la manastire, Parintele Arsenie Boca - a stat noua ani in manastirea noastra, din 1939 pana in 1948 - spunea ca "iubirea lui Dumnezeu fata de cel mai mare pacatos e mai mare decat iubirea celui mai mare sfant fata de Dumnezeu". E un cuvant foarte incurajator.

Deci Dumnezeu este iubire si noi stim aceasta din Epistola I Soborniceasca a Sfantului Evanghelist Ioan, unde se afirma in doua locuri ca Dumnezeu este iubire (I Ioan 4, 8; 4, 16). Bineinteles ca, spunandu-se "Dumnezeu este iubire", nu trebuie sa intelegem ca iubirea este Dumnezeu, ci trebuie sa intelegem altceva, si anume ca in raportarea lui Dumnezeu fata de oameni, locul cel mai insemnat il are iubirea; deci Dumnezeu este iubire. Iar iubirea inalta, iubirea ridica, iubirea completeaza, iubirea daruieste.

Asa cum un izvor al unui rau nu poate sa fie intrerupt din curgere, nu poate fi astupat - sau chiar daca vrei sa-l astupi, isi gaseste loc in alta parte si tot curge - tot asa e si cu iubirea: iubirea n-are margine in ceea ce priveste activitatea ei. Bineinteles ca la Dumnezeu n-are margine din punct de vedere. Noi si spunem, la rugaciunile noastre, vorbind cu Dumnezeu - "Precum este mariaTa, asa este si mila Ta". Deci iubirea lui Dumnezeu ca mariaTa, si toate ale lui Dumnezeu sunt infinite. Asa trebuie sa fie si iubirea omului, desigur, la masurile lui.

In Sfanta Evanghelie citim ca Domnul Hristos a zis ca cea mai mare porunca este: "Sa iubesti pe Domnul Dumnezeul tau din toata inima ta, din tot sufletul tau si din tot cugetul tau (deci din toata puterea ta), si pe aproapele tau ca pe tine insuti" (Matei 22, 37-39).

Acestea sunt cuvintele Mantuitorului, cuvinte care trebuie sa fie cuvinte de indrumare pentru fiecare dintre noi. Sa inmultim iubirea, sa adaugam la iubirea pe care o avem si o iubire pe care inca n-o avem! Sa inmultim iubirea din noi, ca sa ne asemanam cu Dumnezeu; bineinteles, la masurile omului.. chiar daca e scris in Sfanta Evanghelie cuvantul Domnului Hristos: "Fiti desavarsiti, precum Tatal vostru Cel din ceruri desavarsit este" (Matei 5, 48).

Asta inseamna ca noi trebuie sa nazuim la desavarsire, la perfectiune, la deplinatate. Sa nazuim la deplinatate, sa nazuim la perfectiune, chiar la perfectiunea lui Dumnezeu, dar bineinteles ca n-o sa ajungem niciodata sa fim desavarsiti ca Dumnezeu, insa ni se deschide o cale care nu se sfarseste niciodata, pentru ca zice Sfantul Isaac Sirul ca "desavarsirea n-are hotar".

Nici desavarsirea lui Dumnezeu n-are hotar - e nemarginita si in largime, si in inaltime, si in toate privintele - si nici desavarsirea omului, adica nazuim la desavarsire n-are hotar, pentru ca i s-a deschis omului putinta de a fi bun si tot mai bun si mai bun, pana unde poate ajunge omul.

Stimati ascultatori, deci avem datoria sa fim buni.

Daca suntem buni, intr-un fel suntem si sfinti, intr-un fel suntem si pe calea desavarsirii.

Cand e vorba sa fii bun, trebuie sa inlaturi rautatea, caci intai e nerautatea. Nu-nseamna ca daca cineva nu mai e rau, e de fapt bun, ci e, cumva, sa zicem asa, la cota zero: minusurile nu mai sunt, rautatea nu mai este, dar inca nu e si bunatatea. Bunatatea e pozitiva, crestinismul e pozitiv.

Crestinismul ne cheama la realizari, ne cheama la virtute, nu numai la inlaturarea pacatului. Fiecare dintre noi trebuie sa inlaturam pacatele din constiinta noastra, din viata noastra, din lucrarea noastra, trebuie sa inlaturam tot ceea ce nu vrea Dumnezeu sa fie in noi, si apoi sa adauga virtutile, intre care si bunatatea.

Cei care ati citit Epistola Sfantului Apostol Pavel catre Galatem ati gasit acolo un cuvint al Sfantului Apostol Pavel, despre roada Duhului "Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, indelunga-rabdare, bunatatea, facerea de bine, credinta, blandetea, infranarea poftelor." (Gal. 5, 22-23).

Sunt noua afirmatii ale Sfantului Apostol Pavel in care se prezinta roada Duhului: patru sunt scrise de Sfantul Apostol Pavel in legatura cu ceea ce realizeaza bunatatea, patru care premere bunatatii, iar bunatatea este la mijloc. Ce inseamna asta? Ca bunatatea trebuie sa cuprinda infranarea, blandetea, credinta - dar nu o credinta teoretica, ci o credinta practica, o credinta angajanta, pentru ca numai acela care are o credinta angajanta are credinta lucratoare in iubire si are o credinta care realizeaza si ea ceva. Dupa aceea, vine facerea de bine, faptele cele bune.

Ceea ce faci te si face, te realizeaza! M-as bucura sa tineti minte lucrul acesta: ce faci te si face. Nu exista nimic din ceea ce gandeste omul, nimic din ceea ce face omul, nimic din ceea ce vorbeste omul, nu exista numai pentru ceea ce se exprima pentru altii, ci in acelasi timp e si pentru omul insusi. Daca esti bun cu altii, esti bun si cu tine; daca esti bun, cresti in bunatate. Deci facerea de bine duce la bunatate, iar bunatatea este suport pentru indelunga-rabdare, pentru pace, pentru bucurie si pentru iubire.

In Epistola I catre Corinteni, in capitolul al 13-lea, Sfantul Apostol Pavel prezinta dragostea (iubirea) ca virtute cuprinzatoare, iar din cuvintele Sfantului Apostol Pavel intelegem ca acela care are iubire trebuie sa aiba toate acelea pe care le cuprinde iubirea.

Zice Sfantul Apostol Pavel: "Dragostea rabda indelung, dragostea este plina de bunatate - deci are bunatate - dragostea nu stie de pizma, nu se lauda, nu se trufeste. Dragostea nu se poarta cu necuviinta, nu cauta ale sale - sau nu cauta numai ale sale - nu se aprinde de manie, nu pune la socoteala raul, nu se bucura de nedreptate, ci se bucura de adevar. Toate le sufera, toate le crede, toate le nadajduieste, toate le rabda. Dragostea niciodata nu piere".

Gandindu-ne ca e pomenita de doua ori rabdarea, adica indelunga-rabdarea si rabdarea, sunt paisprezece lucrari ale iubirii fata de aproapele. Pe toate acestea, intre care si bunatatea, trebuie sa le aiba in sufletul sau cineva care urmareste inaintarea in viata duhovniceasca.

Deci unde este dragoste, acolo este bunatate; unde este dragoste, este rabdare si indelunga-rabdare; unde este dragoste, nu-i pomenirea raului, pomenirea raului de odioara: daca ti-a facut cineva ceva rau, nu te oi ai gandesti la asta, ci te gandesti numai la partea buna. "Nu se aprinde de manie" - unde-i dragoste, nu-i manie; unde-i dragoste, e blandete; unde-i dragoste, e nadejde; unde-i dragoste, e incredere. Si asta tine de bunatate.

Adevarul este ca inaintarea in viata duhovniceasca se face de la putin la mult. Intai trebuie sa inlaturi tot ceea ce stii ca nu vrea Dumnezeu in sufletul tau.

Numai putin ma intrerup, sa intorc caseta, ca sa-mi pun "mintea" sa tina minte. Parintele Arsenie avea o vorba: cel ce are minte sa ia aminte! Acuma, eu am si minte artificiala, nu numai mintea mea. Deci retineti, cel ce are minte sa ia aminte!

Deci credinta in Dumnezeu ne angajeaza la iubire; Sfantul Apostol Pavel chiar spune, in Epistola catre Galateni: "In Iisus Hristos, nici taiere imprejur nu foloseste la nimic, nici netaierea imprejur, ci credinta lucratoare in iubire" (Galateni 5, 6). Credinta si iubire - aceste doua lucruri trebuie sa le urmarim in viata duhovniceasca, in viata imbunatatita.

Unui om caruia i-a dat Domnul Hristos vedere si despre care e scris in al 9-lea capitol din Evanghelia de la Ioan, Domnul Hristos i-a pus intrebarea: "Crezi tu in Fiul lui Dumnezeu?" Omul a raspuns: "Doamne cine este, ca sa cred in El?" Si Domnul Hristos i-a spus: "L-ai si vazut, ca este Cel care vorbeste cu tine". Si-atunci, omul a zis: "Cred, Doamne!" si s-a inchinat Domnului Hristos.

Intrebarea aceasta, pusa unui om oarecare, Domnul Hristos ne-o pune si noua tuturor. Fiecare dintre noi trebuie sa raspunda la intrebarea: "Crezi tu in Fiul lui Dumnezeu?" Fiecare dintre noi trebuie sa auzim cuvantul Domnului Hristos: "Cel ce va crede si se va boteza se va mantui, iar cel ce nu va crede se va osandi" (Marcu 16, 16); fiecare dintre noi trebuie sa auzim cuvantul Domnului Hristos: "De nu veti crede cine sunt, in pacatele voastre veti muri" (Ioan 8, 24); fiecare dintre noi trebuie sa stim cuvantul Domnului Hristos: "Credeti in Evanghelia" (Marcu 1, 15).

Dupa invierea din morti, Domnul Hristos l-a intebat pe Sfantul Apostol Petru: "Simone, fiul lui Iona, Ma iubesti tu pe Mine mai mult decat acestia?" Erau sapte insi la Marea Tiberiadei, intre care si Sfantul Apostol Petru; iar Sfantului

Apostol Petru i-a adresat Domnul Hristos intrebarea: "Ma iubesti tu pe Mine mai mult decat acestia?" Deci exista posibilitatea de emulatie in iubire, poti sa te iei cand vrei si cat vrei cu cineva la intrecere in iubire, sa inmultesti iubirea. Sfantul Apostol Petru a raspuns: "Da, Doamne, Tu stii ca Te iubesc".

L-a intrebat si a doua oara: "Simone, fiul lui Iona, Ma iubesti tu pe Mine?", iar Sfantul Apostol Petru a zis: "Da, Doamne, Tu stii ca Te iubesc". Si l-a intrebat si a treia oara: "Simone, fiul lui Iona, Ma iubesti tu pe Mine mai mult decat acestia?" Si a zis Sfantul Apostol Petru: "Doamne, Tu stii toate; Tu stii ca Te iubesc" (Ioan 21,15-17).

Stimati ascultatori, asa mi-e de duioasa imprejurarea aceasta, cand Domnul Hristos l-a intrebat pe Sfantul Apostol Petru: "Ma iubesti Tu pe Mine?" Sa stiti ca intrebarea aceasta ne-o pune si noua tuturor. Fiecare dintre noi trebuie sa raspunda la intrebarea: "Crezi tu in Fiul lui Dumnezeu?"; fiecare dintre noi trebuie sa raspunda la intrebarea: "Ma iubesti tu pe Mine?"

Credinta noastra nu este o credinta care ne angajeaza fata de niste reguli. M-as bucura sa tineti minte lucrul acesta ! Deci credinta noastra nu este o credinta care ne pune in legatura cu niste reguli, niste reguli date de Domnul Hristos, niste porunci date de Domnul Hristos, niste indemnuri ale Domnului Hristos.

Da, ne pune in legatura si cu asta, pentru ca nu poti sa tii seama de Domnul Hristos, daca nu tii seama si de cuvantul Lui. Sfantul Marcu Ascetul, avand in vedere cuvintele Domnului Hristos: "Cel ce va primeste pe voi, pe Mine Ma primeste, iar cel ce se leapada de voi, de Mine se leapada" (Luca 10, 16), spune, in scrierile lui din Filocalie: "Cel ce primeste cuvintele Cuvantului lui Dumnezeu il primeste pe Dumnezeu Cuvantul". Nu poti sa ai o legatura cu Domnul Hristos, daca nu tii seama de cuvintele Lui.

Dar noi trebuie sa ne gandim mult mai mult la raportarea noastra la Domnul Hristos, adica nu numai la niste reguli date de Domnul Hristos, ci la Domnul Hristos insusi. "Cati in Hristos v-ati botezat, in Hristos v-ati si-mbracat" - citim in Epistola catre Galateni (3, 27).

Sfantul Apostol Pavel vorbeste despre o traire in Hristos, despre o traire a lui Hristos in om. Toate acestea trebuie avute in vedere si, avand niste randuieli date de Domnul Hristos, noi trebuie sa ne facem randuiala in suflet, ca sa putem ajunge sa inmultim iubirea. Daca avem iubire, avem si iertare; daca n-avem iertare, inseamna ca n-avem iubire si atunci trebuie neaparat sa mergem pe calea aratata de cei buni, de cei sfinti, de cei odihnitori de oameni.

Sa ne gandim la capitolul al 3-lea din Epistola catre Coloseni, unde se prezinta un urcus duhovnicesc spre pace si spre multumire. Anume, Sfantul Apostol Pavel le spune credinciosilor din Colose: "Daca ati inviat impreuna cu Hristos, cautati cele de sus, cugetati cele de sus - nu cele de pe pamant - caci viata voastra este ascunsa cu Hristos in Dumnezeu".

Si de aceea Sfantul Apostol Pavel ne indeamna sa lepadam pacatele pe care le pomeneste el, cinci la numar: curvia, necuratia, patima, pofta rea si zgarcenia sau lacomia, care este inchinare la idoli. Acestea cinci n-au ce cauta in viata omului credincios.

Mai departe, zice Sfantul Apostol Pavel sa lepadam: "Mania, iutimea, rautatea, defaimarea, cuvantul de rusine din gura voastra"; sunt inca cinci, deci zece pana acum. Si mai pomeneste una, minciuna: "Nu va mintiti unul pe altul". Sunt unsprezece pacate care n-au ce cauta in viata omului care se vrea bun, pacate care de fapt desfiinteaza bunatatea, daca este, sau impiedica bunatatea, daca nu este.

Apoi, Sfantul Apostol Pavel invata in continuare: "Imbracati-va ca alesi ai lui Dumnezeu, sfinti si preaiubiti, cu milostiviri indurarii, cu bunatate, cu blandete, cu smerenie, cu indelunga-rabdare. Daca cineva are ceva impotriva cuiva, precum Hristos v-a iertat, asemenea iertati si voi. Si peste toate acestea, imbracati-va cu iubirea, care este legatura desavarsirii Si pacea lui Hristos, care covarseste toata mintea - care-i mai mare decat poate omul gandi - sa stapaneasca in inimile voastre".

Acesta este semnul bunatatii din suflet: linistea sufleteasca. Intr-o rugaciune de la Maslu, vorbind cu Domnul Hristos, zicem: "Cel ce miluiesti cu linistirea". Unde-i Domnul Hristos de fata, acolo este linistirea.

Stimati ascultatori, insa toate lucrurile acestea trebuie cautate de la radacina, si anume, care-i radacina? Radacina este starea interioara, este gandul; gandul duce la ceea ce este omul. Mai intai de toate, gandurile il caracterizeaza pe om. Fiecare dintre noi gandim ce vrem noi sau ce putem noi sa gandim, pentru ca gandul il reprezinta pe om cel mai bine, si in preocuparile lui, si in ceea ce este el, si in ceea ce a devenit el. In felul acesta gandite lucrurile, cel mai de important este sa ne facem randuiala in minte.

Cum ne putem face randuiala in minte? Trebuie sa stim ca toate ale omului incep de la gandul omului. In Pateric citim ca pe un parinte din cei de demult, pe Cuviosul Pimen, l-a intrebat un frate cum se rasplateste raul cu rau. De ce s-a pus aceasta problema? Pentru ca Sfantul Apostol Pavel, in Epistola I catre Tesaloniceni, are cuvantul: "Luati seama sa nu rasplateasca cineva raul cu rau, ci pururea sa urmati cele bune, unul spre altul si spre toti" (I Tesaloniceni 5, 15). La intrebarea fratelui, Cuviosul Pimen a raspuns asa: "Raul se rasplateste cu rau intai in gand - iti pui in gand sa faci un rau celui care ti-a facut rau; dupa aceea, in privire - daca te-ntalnesti cu el, daca-l ai in fata, te uiti urat la el; dupa

aceea, in cuvânt - poti sa-i spui niste cuvinte care nu-i plac, niste cuvinte jignitoare, prin care sa rasplatesti raul care ti s-a facut; si, in sfarsit, prin fapta". Dar a adaugat parintele ceva foarte important: "Daca inlaturi gandul cel rau, la celelalte nu mai ajungi".

E foarte greu sa inlaturi gandul cel rau, daca nu esti preocupat de lucrul acesta. Pentru ca cei mai multi dintre oameni, stiind ca gandurile "nu dau vama", ca gandurile nu-s cunoscute, se multumesc sa gandeasca orice. Or gandurile sunt cunoscute de Dumnezeu.

Ganditi-va, de pilda, la minunea pe care a facut-o Domnul Hristos cand a vindecat un slabanog, un parau la Capernaum. Cand i-a fost dus in fata paralyticul, Domnul Hristos a spus: "Fiule, indrazneste! Pacatele tale sunt iertate!" (Matei 9,2). Dupa aceea, au fost unii oameni care au gandit ca nu zice bine Domnul Hristos ca zice: "Pacatele tale sunt iertate" - Domnul Hristos, cunoscandu-le gandul i-a intrebat: "Ce este mai lesne a spune: Iarta-se pacatele tale, sau a spune: Scoala-te si umbla?" Si le-a dovedit oamenilor ca are putere vindecatoare. Deci Domnul Hristos apare in trei chipuri in fata omului, si anume:

1. Iertator al pacatelor;
2. Cunoscator al gandurilor;
3. Vindecator al bolilor.

Trebuie sa stim ca gandurile sunt cunoscute de Dumnezeu si sa facem in asa fel incat sa avem doar ganduri pe care le binecuvinteaza Dumnezeu, si de cate ori surprindem in mintea noastra un gand pe care nu-l binecuvinteaza Dumnezeu, sa nu-l primim, sa-i stam impotriva. Cu ce? Cu gandul cel bun.

Mintea omului e ca o moara, iar moara macina ce bagi pe ea. Asa ca de noi depinde ce bagam pe moara mintii, de noi depind gandurile noastre.

Ar trebui sa ajungem sa avem o jena, o rusine de gandurile cele rele, pe care stim ca nu le binecuvinteaza Dumnezeu si pe care le avem in suflet. Cum? Sfantul Apostol Pavel, in Epistola catre Romani, de pilda, spune: "Ce fel de fapte aveati atunci cand erati in necunostinta de Dumnezeu? Fapte de care acum va e rusine." (Romani 6, 21) Sa stiti ca fara rusinea de rautate nu poti desfiinta rautatea din tine.

Trebuie sa fii cu luare-aminte la ganduri, sa le selectezi, sa vezi care-s bune si care-s rele. Care-s bune? Cele care se potrivesc cu voia lui Dumnezeu, pe care-o stim noi. Cand veneau la mine tineri - mai demult, inainte de Revolutia din 1989 - si-i intrebam, la spovedit, de pacatele pe care eventual le-ar fi putut face, cate unul imi spunea ca n-a stiut ca un anumit lucru e pacat. Si-atunci, eu totdeauna cautam sa-l indrum sa considere ca gandurile care nu pot fi scoase la iveala, in afara, in toate imprejurarile, in fata lui Dumnezeu si in fata oamenilor, nu sunt ganduri bune.

Stimati ascultatori, am zis ca nu se poate da o definitie a bunatatii, asa incat cel care aude definitia sa stie ce-i bunatarea, dar ca fiecare dintre noi simtim daca suntem buni sau rai, sau putem trage o concluzie in legatura cu cei din jurul nostru: pe unii ii categorisim ca buni, pe altii ii categorisim ca rai, din faptele lor. Domnul Hristos a spus: "Dupa roadele lor ii veti cunoaste" (Matei 7, 20).

Prin urmare, din fapte, din cuvinte iti dai seama ce gandeste omul. Chiar spune Sfantul Isaac Sirul ca, daca nu-ti descopera Dumnezeu starea omului printr-o vedere duhovniceasca, sa te uiti la viata lui, la faptele lui, la cuvintele lui, si atunci stii care este asezarea sufletului sau, care sunt gandurile lui.

Am zis ca nu exista o definitie a bunatatii, dar exista un simtamant al unatatii. Cineva m-a intrebat, candva, prin ce cunoaste omul ca iubeste. E vorba de un simtamant launtric. I-am raspuns ca acela care iubeste stie ca iubeste, chiar daca nu poate sa explice lucrul acesta. Este o vorba populara:

"Pe la poarta cui mi-e drag,
Treaba n-am, si tot imi fac.
Pe la care mi-e urat,
Am treaba, si nu ma duc."

Deci stiu ce-i bunatarea, stiu ce-i iubirea, stiu ca in bunatate se cuprinde iubirea, dragostea, bucuria, pacea, indelungarabdarea, stiu ca bunatarea e pregatita de infranare, de blandete, de credinta, de facerea de bine. Toate acestea duc la o situatie din care poti observa daca esti bun sau daca esti rau, sau poti sa-ti dai seama de cei din jurul tau daca sunt buni sau daca sunt rai. Masura credintei e masura vietii; cum ti-e viata, asa ti-e credinta.

Ce putem face noi, ca sa adaugam ceva la ceea ce avem pozitiv in sufletul nostru? Domnul Hristos are, in Sfanta Evanghelie, cuvantul: "Din inmultirea faradelegilor, iubirea multora se va raci" (Matei 24, 12).

Deci trebuie sa scoatem din sufletul nostru faradelegile pe care le-am bagat in noi si trebuie sa ne silim sa nu mai intre

in sufletul nostru niciun fel de chip al rautatii. Sa ne jenam de rautatea cata o avem in suflet si sa ne bucuram de tot ceea ce poate fi pozitiv in sufletul nostru. Si atunci, sigur inaintam in bunatate, sigur devenim mai buni. Iar daca suntem nepasatori la ganduri, daca suntem nepasatori la manifestarile noastre, daca nu ne intereseaza ce se intampla cu noi, ce se intampla cu altii, inseamna ca nu suntem preocupati de bunatate si nu vom avea niciodata bunatate, ci vom fi cel mult cu viata amestecata, asa incat, cu cuvant bun, pe cel bun il faci si mai bun, si cu cuvant rau, pe cel rau il faci si mai rau; asa incat, daca-l cauta cineva pe om de bun, il gaseste bun, iar daca-l cauta de rau, il gaseste rau. Pe noi ne intereseaza insa sa ajungem la o bunatate deplina, sa nu mai putem fi rai.

La noi la manastire era un parinte, Parintele Arhimandrit Serafim Popescu; l-au cam uitat oamenii, dar era un om odihnitor, un om pe care eu l-am asemanat, la inmormantarea lui, cu Sfantul Filimon din Colose, despre care Sfantul Apostol Pavel, in Epistola catre Filimon, scrie ca era odihnitor de oameni.

Odihneste inima mea, ii scria Sfantul Apostol Pavel lui Filimon, tu, care odihnesti sufletele sfintilor. Deci sufletele sfintilor se odihnesc in tine, frate; odihneste inima mea. Iar mai departe, in aceeasi epistola, Stan Apostol Pavel ii scrie despre Onisim, un sclav fugar din casa lui Filimon, care a devenit crestin prin actiunea Sfantului Apostol Pavel: "Ti-l trimit pe el - fiti atenti ce frumos! - chiar inima mea" (Filimon 1, 12). Deci ori el, ori inima mea, e acelasi lucru. Daca ti-l trimit pe el si ti-l pun in atentie, stii ca iti trimit inima mea. "Primeste-l pe el, cum m-ai primi pe mine!"

Asta-i semn de bunatate, iubiti credinciosi! Bunatatea Sfantului Apostol Pavel, care voia ca Filimon - care avea deja si el o asezare buna si sufletele sfintilor se odihneau intru el - sa-l primeasca pe Onisim, pe sclavul fugar, cum l-ar fi primit chiar pe Sfantul Apostol Pavel, pentru ca, zice el: "Ti-l trimit pe el, chiar inima mea". Acestea sunt semne de bunatate! Daca ai o asezare de felul acesta, inseamna ca esti bun, dar daca n-ai o asezare de felul acesta, inseamna ca trebuie sa lucrezi ca sa devii bun.

In cartea Mantuirea pacatosilor, in partea a doua, se spune ca noi trebuie sa avem fata de Dumnezeu inima de fii (sa-L stim pe Dumnezeu - Tatal nostru si sa avem inima de fii); fata de aproapele trebuie sa avem inima de mama, iar fata de noi insine, inima (minte) de judecator.

Deci sa ne judecam pe noi insine, sa ne condamnăm cand facem rele, sa nu mai vrem sa fie in sufletul nostru nimic negativ, nimic ce nu l-ar placea lui Dumnezeu, sa fim cu luare-aminte la Dumnezeu, la bunatatea lui Dumnezeu, sa fim buni si noi si sa avem performanta naturii in viata omeneasca, si anume inima de mama.

Cine are inima de mama, acela are performanta bunatatii in lumea aceasta. Insa adevarul este ca inima de mama numai mama o poate avea; nici tata nu poate avea inima de mama, ci are inima de tata, care-i mai prejos de inima de mama. Deci sa ai fata de aproapele - fata de oricine - inima de mama. Chiar si mama e limitata: are inima de mama numai catre fiii ei; noi insa trebuie sa avem inima de mama pentru toti oamenii, iar o inima de mama este revarsatoare cu iubire, cu bunatate.

Prin urmare, ce trebuie sa facem noi, concret, pentru a deveni mai buni? Intai si-ntai, sa ne facem randuiala in minte si-n simtiri. Sa inlaturam toate gandurile rele din sufletul nostru, din sfera mintii noastre, sa avem o jena fata de gandurile cele rele, care din rautate izvorasc - fiindca "din prisosinta inimii graieste gura", a zis Domnul Hristos (Matei 12, 34) - sa inlaturam gandurile cele rele in mod constient si mai ales sa avem in mintea noastra un gand de capetenie, care sa faca toate celelalte ganduri secundare fata de gandul acesta principal, care este rugaciunea: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacatosul".

Aceasta rugaciune, repetata mereu in gand, aduce un fel de paravan in minte, in fata caruia se risipesc vrajmasii lui Dumnezeu. Cum zicem la Pasti: "Sa invie Dumnezeu si sa se risipeasca vrajmasii Lui si sa fuga de la fata Lui toti cei Ce-L urasc pe Dansul". Toate gandurile rele sa se nimiceasca in fata Sandului la Dumnezeu, pentru ca intai e Dumnezeu si-apoi e omul, intai e Dumnezeu si-apoi omul, prin Dumnezeu.

Sa ne facem randuiala in minte, sa ne fie jena de gandurile cele rele sau de manifestarile cele rele, cate s-ar intampla in viata noastra, si sa fim buni unii cu altii. Sa promovam bunatatea, care-i cea mai mare valoare din cate valori sunt in lumea aceasta. Bineinteles, trebuie sa urmarim si pacea, si sfintenia si celelalte, insa toate trec prin bunatate. Intai trebuie sa fii bun si dupa aceea sa realizezi si alte lucruri, care se intemeiază pe bunatate.

Va doresc din toata inima sa va faceti randuiala in minte, va doresc din toata inima sa adunati bunatate in suflet, pentru ca bunatatea fericeste. Va doresc din toata inima sa aveti o practica religioasa care duce catre fericire si catre bunatate, catre iubire - pentru ca unde-i bunatate e si iubire, iar unde-i iubire e si fericire.

Deci sa fiti credinciosi lui Dumnezeu, sa fiti supusi lui Dumnezeu - robi ai lui Dumnezeu - sa fiti cunoscatii de Dumnezeu, sa fiti iubitori de Dumnezeu si atunci sunteti fericiti si buni. Dumnezeu sa ne ajute!